

Бондаренко А.Ф.

кандидат технічних наук

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ

Інновації (нововведення) передбачають освоєння нової продуктивної лінії (а саме: сукупність контрактів на збут продукції і забезпечення покупними ресурсами, а також необхідних матеріальних і нематеріальних активів), заснованої за спеціально розробленою фінансовою технологією, яка спроможна вивести на ринок продукт, що задовольняє не забезпечені існуючою пропозицією потреби.

Інновації можуть бути радикальними — і тоді вони являють собою суттєве оновлення бізнес-ліній підприємства. Інновації можуть також бути інкрементальними, тобто мати характер лише окремих удосконалень (продуктів, процесів, матеріалів, способів збуту і постачання), тоді вони виступають як часткове оновлення бізнес-ліній підприємства.

Для окремо взятого підприємства інновації зовсім не обов'язково означають, що заново освоювані підприємством бізнес-лінії та їх елементи — нові продукти, процеси, канали постачання і збуту і т. ін. — є новими для ринку (споживача) або галузі.

Під інноваціями можна розуміти запозичення уже утворених і освоєних вітчизняними чи зарубіжними піонерними інвесторами продуктів і технологій.

Доступ до піонерних нововведень у порядку так званої передачі технологій забезпечується придбанням ліцензій (на ноу-хау, патентних ліцензій із супровідними послугами з технологічної допомоги в освоєнні нововведень і навчанні персоналу), розміщенням підрядних договорів на розробку нововведень та інженерії з одночасним створенням нових видобувних потужностей, закупівлею комплектного спеціального технологічного устаткування та оснащення, а також в інших формах, наприклад, запрошення на роботу відповідних спеціалістів — носіїв ноу-хау.

Інновації — основний засіб підвищення вартості підприємства і відповідно його оцінки. Останнє у значній мірі відноситься до методу дисконтного грошового потоку, де ринкова вартість підприємства визначається як сума оцінок ринкової вартості бізнес-ліній підприємства плюс нефункціонуючі активи.

Освоєння нових продуктивних ліній здебільшого називають інноваційним бізнесом.

Інноваційний бізнес може здійснюватись як багатопродуктивним диверсифікованим, так і однопродуктивним спеціалізованим підприємством.

У строгому значенні інноваційний бізнес припускає створення нового підприємства (так званого Start-up), спеціально призначеного для освоєння нової продуктивної лінії, тому що саме воно спроможне привернути інвесторів, які бажають інвестувати кошти не стільки в ту чи іншу фірму, скільки саме в освоювану продуктивну лінію чи проект із значно більшими гарантіями того, що їх інвестиції не будуть використані таким підприємством для підтримки продуктивних ліній (виробників, операцій, робочих місць), які не розглядаються інвестором як перспективні.

Здебільшого фінансування нових продуктивних ліній чи розширення раніше освоєних виробництв на базі новітніх технологій може здійснюватися в основному з наступних джерел:

1. Самофінансування:

— самофінансування із накопичених капіталізованих прибутків за рахунок фонду розвитку фірми;

— самофінансування із накопиченого амортизаційного фонду і поточних амортизаційних відрахувань;

— використання резервного фонду для покриття тимчасових поточних збитків підприємства на період до виходу підприємства на проектні показники обсягів випуску і продажу, що перевищують обсяги беззбиткового випуску і продажу;

— фінансування із власного капіталу підприємства, що відноситься до статутного фонду фірми (при перевищенні ним діючого нормативу підтримки певної величини статутного капіталу):

2. Позикові кошти:

— банківські кредити, передусім довгостроковий і середньостроковий інвестиційні кредити;

— позикові кошти, виручені від розміщення на біржовому чи небіржовому фондових ринках спеціально випущених облігацій підприємства;

— комерційний кредит постачальників матеріальних купівельних ресурсів (запасів сировини, напівфабрикатів, комплектуючих виробів, послуг контрагентів та ін.) при закупівлі цих ресурсів у розстрочку чи з відстроченим платежом;

— лізинг спеціально замовленого устаткування з відстроченим викупом його після того, як воно буде поставлено протягом певного часу, і з використанням цього устаткування на умовах оренди, при цьому можливий прямий, оперативний, фінансовий та ін. різновиди лізингу.

3. Залучення коштів:

— залучені кошти акціонерів — засновників (пайщиків) і тих (у відкритих акціонерних товариствах), хто придбав акції підприємства додаткових емісій (випусків акцій);

— кошти, залучені від розміщення на фондовому ринку нових випусків акцій, чи ті, які надходять від додаткових нових пайщиків, якщо мова йде про неакціонерні товариства чи товариства з обмеженою відповідальністю, чий статутний фонд при їх перереєстрації може збільшуватися за рахунок внесків у нього від додатково прийнятих членів.

4. Інші змішані чи нетрадиційні джерела фінансування, наприклад, випуск і розміщення конвертованих одна в одну акцій та облігацій, інноваційний кредит, отримання форвардних контрактів на поставку освоюваної продукції із значно відстроченим терміном постачання, але за наявності від замовника значних, аж до певної оплати за зниженою ціною, авансових платежів і т.ін.

Таким чином, джерел фінансування інноваційного бізнесу не так уже й багато.

Головними із них є, по суті, два:

— кошти самих засновників підприємства для освоєння нової продуктивної лінії, а також пов'язаних із ними осіб, а саме: родичів, друзів, співавторів розробки нововведення (для приватних засновників) чи інших підконтрольних тим же інвесторам фірм (для інституціональних засновників);

— кошти сторонніх спеціалізованих (венчурних) інвесторів і кредиторів, що достатньо глибоко і на основі додатково представленої ними інформації (техніко-економічного обґрунтування, бізнес-плану) аналізують можливий ступінь довіри як до самих ініціаторів проекту інновації, так і до даного проекту.